

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Harju Maakohus
Otsuse tegemise aeg ja koht	29.06.2017 Tallinn, Liivalaia kohtumaja
Väärteoasja number	4-17-461 (930015002115)
Kohtunik	Ingrid Kullerkann
Kohtuistungi sekretär	Diana Surkova
Tõlk	Marianna Sidorok
Väärteoasi	Aivo Tirmaste kaebus Maksu- ja Tolliameti 04.01.2017 otsusele väärteoasjas nr 930015002115
Menetlusalune isik	Aivo Tirmaste (ik 36407020337), elukoht XXXX, Eesti Vabariigi kodakondsus, emakeel eesti keel, töökoht XXXX
Väärtegu	MKS § 153 ¹ lg 1
Asja läbivaatamise aeg ja koht	08.05.2017, 09.05.2017, 12.06.2017, 13.06.2015 Harju Maakohus Liivalaia kohtumaja
Kohtuvälises menetluses tehtud otsuse sisu	MKS § 153 ¹ lg 1 alusel rahatrahv 150 trahviühikut, s.o 600 eurot
Kaebuse esitaja taotlus	Tühistada otsus ja lõpetada menetlus
Istungil osalenud isikud	kohtuvälise menetleja esindaja Rinat Šaidulin, menetlusalune isik Aivo Tirmaste, kaitsja vandeadvokaat Gerly Kask ning

Juhindudes VTMS § 132 p 3 kohus otsustas:

RESOLUTSIOON

1. Tühistada Maksu- ja Tolliameti 04.01.2017 otsus väärteoasjas nr 930015002115 ning lõpetada VTMS § 29 lg 1 p 1 alusel väärteomenetlus Aivo Tirmaste suhtes teos väärteotunnuste puudumise tõttu.
2. Mõista Eesti Vabariigilt Aivo Tirmaste kasuks välja 4750.40 eurot valitud kaitsjale kohtuvälises menetluses ja maakohtu menetluses makstud tasu katteks.
3. Jätta tõlkekulu summas 24.12 eurot riigi kanda.

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale võib menetlusalune isik edasi kaevata Riigikohtule advokaadist kaitsja vahendusel, kohtuvälise menetleja ise või tema advokaadist esindaja. Kassatsioon esitatakse Riigikohtule kirjalikult 30 päeva jooksul alates otsuse avalikult teatavastegemisest.

1. Asjaolud ja menetluse käik

Maksu- Ja Tolliameti kontrolliosakonna väärteomenetleja Kristiina Toomann koostas 05.12.2016 väärteoprotokoll selle kohta, et

Xxxx esitas 19.09.2014 oma 2014. a augusti käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 20 601.36 eurot (käibemaks sellelt summalt 4120.27 eurot), sisendkäibemaksu summas 15 808.39 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 11 688.12 eurot.

Xxxx esitas 20.10.2014 oma 2014. a septembri käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 5246.22 eurot (käibemaks sellelt summalt 1049.24 eurot), sisendkäibemaksu summas 22 836.65 eurot, kinnisasja, metallijäätmete, kulla ja paigaldatava kauba käivet summas 2836 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 21 787.41 eurot.

Xxxx esitas 20.11.2014 oma 2014. a oktoobri käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 8535.28 eurot (käibemaks sellelt summalt 1707.06 eurot), kauba ühendusesisest 0% määraga käivet summas 180 900 eurot, sisendkäibemaksu summas 19 958.24 eurot, kinnisasja, metallijäätmete, kulla ja paigaldatava kauba käivet summas 9741.20 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 18 251.18 eurot.

Xxxx soetas 30.08.2014 arve nr xxxx, 30.09.2014 arve nr xxxx ja 18.10.2014 arve nr xxxx kohaselt Xxxx (registrikood xxxx) trasside eemaldamise, betooni lammutamise ja territooriumi planeerimise töid.

Xxxx soetas 28.08.2014 arve nr 280814/3 ja 260914/1 Xxxx-lt (registrikood 12431432) metallitöid.

Xxxx soetas kontrollitaval perioodil veel 24.10.2014 arve nr 10000-214a kohaselt Xxxx(registrikood xxxx) ettevõttejuhi teenust.

Kohtuväline menetleja on seisukohal, et Xxxx tehingud Xxxx, Xxxx ja xxxx olid näilikud ning tehingute eesmärgiks oli ainult riigilt maksueelise saamine riigilt tagasinõutava sisendkäibemaksu näol. Kohtuvälise menetleja seisukoht tugineb järgmistele asjaoludele:

2. Kohtu seisukohad

VTMS § 123 lg 2 kohaselt maakohus arutab väärteoasja täies ulatuses, sõltumata esitatud kaebuse piiridest, kontrollides kohtuvälise menetleja otsuse tegemise aluseks olnud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid (*ab ovo*).

2.1 Kaitsja leiab, et väärteoprotokoll on koostatud puudulikult - väärteoprotokollis teokirjeldus on üldine, ebamäärane ja ei kajasta selliseid andmeid, mille pinnalt on võimalik järeldada, et MKS § 153¹ väärteokoosseisu objektiivne ja subjektiivne koosseis on täidetud.

Riigikohus on oma lahendi nr 3-1-1-23-15 p 47 märkinud, et *väärteoprotokollis kirjeldatu on hüpotees, mille tõestamine või ümberlükkamine on järgneva menetluse ülesanne. [---] Faktilised asjaolud, millest lähtuvalt kohtuväline menetleja menetluslusele isikule väärteo*

toimepanemist ette heidab, peavad väärteprotokollis kajastuma kohtuvälise menetleja väidetena.

Väärteprotokollis on välja toodud väited, mille alusel on kohtuväline menetleja jõudnud järeldusele, et tegemist on näilike tehingutega. Väited on sisustatud kohtuvälise menetleja otsuses. Selles asjas koostatud väärteprotokoll on jälgitav ning on arusaadav, millist tegu kohtuväline menetleja Aivo Tirmastele MKS § 153¹ järgi ette heidab. Seega puudub alus väita väärtemenetlusõiguse olulist rikkumist VTMS § 150 lg 2 mõttes.

2.2 KMS § 24 lg 1 kohaselt maksukohustuslasena registreerimise päevast alates peab isik täitma maksukohustuslase kohustusi, sealhulgas lisama võõrandatava kauba või osutatava teenuse maksustatavale väärtusele käibemaksu, arvutama tasumisele kuuluva käibemaksusumma käesoleva seaduse §-s 29 sätestatud korras, tasuma käibemaksu §-s 38 sätestatud korras, säilitama dokumente ja pidama arvestust §-s 36 sätestatu kohaselt ning esitama § 37 nõuetele vastavaid arveid.

KMS § 29 lg 1 kohaselt maksukohustuslase poolt tasumisele kuuluv käibemaksusumma on maksustamisperioodil käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 ning lõike 6 punktides 5 ja 6 nimetatud tehingutelt või toimingutelt arvestatud käibemaks, millest on maha arvatud maksustatava käibe tarbeks, samuti ettevõtlusega seotud § 4 lõikes 2 nimetatud tehingute või toimingute või välisriigis toimuva ettevõtluse, välja arvatud maksuvaba käibena käsitatavad tehingud (§ 16), tarbeks kasutatava kauba või teenuse sama maksustamisperioodi sisendkäibemaks. Maha võib arvata ka ühendusevälise riigi isikule osutatava käesoleva seaduse § 16 lõike 2 punktides 1 ja 6 või lõikes 2¹ nimetatud teenuse tarbeks kasutatava kauba või teenuse sama maksustamisperioodi sisendkäibemaksu.

KMS § 29 lg 3 p 1 kohaselt sisendkäibemaks on maksukohustuslase poolt teiselt maksukohustuslaselt soetatud või saadud kauba või teenuse eest tasumisele kuuluv käibemaks.

KMS § 31 lg 1 kohaselt teiselt maksukohustuslaselt kauba soetamise või teenuse saamise korral arvatakse sisendkäibemaks maha käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud nõuete kohase arve alusel.

MKS § 85 lg 4 kohaselt deklaratsiooni esitaja on kohustatud esitama talle teadaolevalt õigeid andmeid.

MKS § 153¹ näeb ette vastutuse maksuhaldurile tahtlikult andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamise eest, kui sellega vähendatakse maksu- või kinnipidamiskohustust või suurendatakse tagastusnõuet.

Xxxx esitas 19.09.2014 oma 2014. a augusti käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 20 601,36 eurot (käibemaks sellelt summalt 4120,27 eurot), sisendkäibemaksu summas 15 808,39 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 11 688,12 eurot.

Xxxx esitas 20.10.2014 oma 2014. a septembri käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 5246,22 eurot (käibemaks sellelt summalt 1049,24 eurot), sisendkäibemaksu summas 22 836,65 eurot, kinnisaja, metalljätmete, kulla ja paigaldatava kauba käivet summas 2836 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 21 787,41 eurot.

Xxxx esitas 20.11.2014 oma 2014. a oktoobri käibedeklaratsiooni, millel deklareeris 20% määraga maksustatavat käivet summas 8535,28 eurot (käibemaks sellelt summalt 1707,06

eurot), kauba ühendusesisest 0% määraga käivet summas 180 900 eurot, sisendkäibemaksu summas 19 958,24 eurot, kinnisasja, metalljäätmete, kulla ja paigaldatava kauba käivet summas 9741,20 eurot ning enammakstud käibemaksu summas 18 251,18 eurot.

Xxxx soetas 30.08.2014 arve nr xxxx, 30.09.2014 arve nr xxxx ja 18.10.2014 arve nr xxxx kohaselt Xxxx(registrikood xxxx) trasside eemaldamise, betooni lammutamise ja territooriumi planeerimise töid (väärteotoimik 128-133).

Xxxx soetas 28.08.2014 arve nr 280814/3 ja 260914/1 kohaselt Xxxx-lt (registrikood 12431432) metallitöid (väärteotoimik 233-236).

Xxxx soetas kontrollitaval perioodil veel 24.10.2014 arve nr 10000-214a kohaselt Xxxx (registrikood xxxx) ettevõttejuhi teenust (väärteotoimik 244).

Kaevatavas otsuses on asutud seisukohale, et Xxxx tehingud Xxxx, Xxxx ning Xxxx olid näilikud ning tehingute eesmärgiks olid ainult riigilt maksueelise saamine riigilt tagasinõutava sisendkäibemaksu näol.

TsÜS § 89 lg 1 kohaselt näilik on tehing, mille puhul pooled on kokku leppinud, et tehingu tegemisel tehtud tahteavaldustel ei ole avaldatud tahteale vastavaid õiguslikke tagajärgi, sest pooled tahavad jätta mulje tehingu olemasolust või varjata tehingut, mida nad tegelikult teha tahavad. MKS § 83 lg 4 kohaselt näilikku tehingut ei võeta maksustamisel arvesse. Kui näilik tehing tehakse teise tehingu varjamiseks, kohaldatakse maksustamisel varjatud tehingu kohta käivaid sätteid.

Seega on kohtuväline menetleja seisukohal, et nimetatud äriühingutega reaalseid tehinguid ei toimunud ning need äriühingud väidetud töid ei teostanud.

Kohtus üle kuulatud tunnistajate ja muude tõendite uurimise järgselt asun järgmistele seisukohtadele.

4. Menetluskulud

VTMS § 23 kohaselt väärteomenetluse lõpetamise korral § 29 lõike 1 punktides 1–3 ja 5–6 sätestatud alustel hüvitatakse menetlusalusele isikule tema taotlusel valitud kaitsjale makstud mõistliku suurusega tasu kohtu määruse alusel riigi- või kohaliku eelarve vahenditest.

Riigikohus on oma lahendi nr 3-1-1-98-16 p 14 märkinud, et *kohtupraktika on aktsepteerinud valitud advokaadi keskmise mõistliku tunnitasu 120 eurot, millele võib lisanduda käibemaks.*

Kaitsja esitas kohtule taotluse hüvitada Aivo Tirmastele valitud kaitsjale makstud tasu 5306.40 eurot (sh käibemaks). Taotlusele lisatud arvetest nähtuvalt kulutas kaitsja õigusabi osutamisele aega 36,85 tundi. Tema tunnitasu oli 144 eurot (koos käibemaksuga). Tuginedes Riigikohtu praktikale on taotluses näidatud ühe tööühiku hind põhjendatud.

Arvetel kajastub, et kaitsja tutvus kahel korral väärteoasja materjalidega – enne vastulause esitamist ja enne kaebuse esitamist. Kuivõrd materjalid enamjaolt kattuvad ei ole topelt tasu hüvitamine põhjendatud. Samuti ei ole põhjendatud kohtuteeside koostamise eest makstud tasu hüvitamine 2,5 tunni ulatuses. Kohtuteesides esitatu kattub kaebusega. Võttes arvesse väärteoasja mahtu, tunnistajate arvu ning asja keerukust leian, et arvetel märgitud toimingud ning nende tegemisele kulutatud aeg on olnud Aivo Tirmastele õigusabi osutamiseks vajalik

32,85 tundi. Kohus leiab, et mõistliku suurusega kaitsjatasu on 4730.40 eurot koos käibemaksuga.

KrMS § 175 lg 1 p 1 kohaselt menetluskulud on valitud kaitsjale või esindajale makstud mõistliku suurusega tasu ja muud menetlusosalise vajalikud kulud, mis on tekkinud seoses kriminaalmenetlusega. Kaitsja sõidukulu hüvitamine 20 euro ulatuses on põhjendatud.

Lähtudes VTMS § 38 lg 1 ja KrMS § 181 lg 1 tuleb taotluses näidatud summa kohtumenetluse kuluna menetlusaluse isiku kasuks välja mõista riigilt.

Rahvusvahelise õigusabi taotluse tõlke kulu summas 24.12 eurot tuleb jätta riigi kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Kullerkann
kohtunik